

**АНОТАЦИИ НА МАТЕРИАЛИТЕ ПО ЧЛ. 65 ОТ ПРАСПУ,
включително самооценка на приносите,
на гл. ас. д-р Гергана Вълчева Танева,
катедра „Финанси и счетоводство“
при ФИСН на ПУ „Паисий Хилендарски“**

**във връзка с участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.8. Икономика (Финансови пазари и финансови
инструменти), обнародван в ДВ, бр. 31/12.04.2019 г.**

**I. СЪОТВЕТСТВИЕ С УСЛОВИЯТА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА
ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“ по чл. 65. (1), т. 1 и т. 2 от ПРАСПУ.**

Бакалавърската и магистърската си образователни степени получих в ПУ „Паисий Хилендарски“ по специалността „Макроикономика“. През 2011 г. защитих докторска степен по икономика в *Université de Bordeaux IV* (Университет Бордо IV), Франция, в школата на проф. *Hubert Bonin*. Докторската ми дисертация е свързана с финансовите взаимоотношения между френските банкови групи и българските правителства и по-конкретно изследва влиянието на френските банкови групи върху финансирането на българския пазар през първата половина на ХХ-ти век. Изследването ми позволи да проуча един нововъзникващ пазар и установяването на неговата икономическа, финансова и социална структура. След успешна публична защита на 17 декември 2010 г. ми бе присъдена образователната и научна степен „доктор“ по икономика.

По време на обучението си във Франция участвах като гост-изследовател в програма към БНБ на тема „Емисионната банка и гъвкавостта на управлението“ в периода 18 април – 9 юли 2005 г. През 2006 г. ми бе отпусната стипендия от Историческия архивен фонд на *Société générale*, Париж, за научни изследвания върху финансовото и историческо развитие на банката. В периода април-август 2009 г. участвах като научен сътрудник в европейския проект *Comenius 3-230211 CP-1-2006-UK „Evaluation du ESSPD (European Safer School Patnership Development) en Bulgarie“*, свързан с училищното насилие.

От февруари 2012 г. преподавам в ПУ „Паисий Хилендарски“ и съм част от екипа на Катедра „Финанси и счетоводство“. Научноизследователската и преподавателската ми дейност са ориентирани към финансовите пазари, фондовите борси, инвестициите на паричния и капиталовия пазари, както и към международната финансова и бизнес история.

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8. Икономика (Финансови пазари и финансови инструменти) представям общо 18 научни труда, от които 4 публикации (включително и автореферат) са представени при придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Подлежащи на рецензиране в настоящия конкурс са 14 научни труда, които не са представяни в процедурите за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Тяхната количествена структура е следната:

монографии – 2 бр.;

учебник – 1 бр.;

книга върху докторат – 1 бр.;

научни статии и студии – 9 бр.;

общо: 270 точки, в съответствие с националните изисквания.

От представените за рецензиране 14 научни труда, 9 са самостоятелни и 5 са в съавторство; 3 са на английски език, 1 е на френски език и 9 са на български език.

II. НАУЧНИ ТРУДОВЕ, КОИТО ЩЕ ПОДЛЕЖАТ НА РЕЦЕНЗИРАНЕ В КОНКУРСА ЗА „ДОЦЕНТ“

1. МОНОГРАФИИ

- 1. Танева, Г., *Криптоактиви и платежните системи на бъдещето*, Пловдив, Fast Print Books, 2019. ISBN 978-619-236-116-7 (основна монография за рецензия)**

Навлизането на нови информационни технологии, преносът на кризисни състояния между финансовите пазари, както и създаването на сложна надзорна система

за контрол са основните фактори, които благоприятстват за развитието на дигиталните валути и паралелно с тях и за дематериализацията на инструментите за разплащане в централизираната платежна система.

В изследването е анализирана блокчейн технологията, рамките в които тя се променя и потенциалът ѝ за бъдещо развитие. Революционното приложение на блокчейн технологията допринася за създаването на нова система и съвременни валути за разплащане, основаващи се на доверието между участниците. Това е нова форма на пари, които обединяват криптографията и P2P мрежата. Настоящото изследване отговаря на обществената необходимост да бъдат проучени криптовалутите и да се състави ясна представа за тяхната противоречива същност, за предимствата, които ги правят привлекателни и за рисковете, на които те подлагат икономическите агенти. Това е необходимо за формиране на точна и правилна позиция на съответните регулаторни органи и институции по отношение на криптовалутите.

Криптовалутите се стремят да предоставят доверие на своите потребители, но все още са критикувани заради рисковете, които провокират. Качеството на платежната система е добър показател за развитост на дадена държава, защото според институционалния характер тя обхваща, от една страна, съвкупността от институции, финансови посредници, централна банка, и от друга, инструментите за разплащане, процедурите и механизмите за управлението на тези инструменти. В тази връзка изследването акцентира и върху същността, начина на функциониране и организацията на централизираната платежна система. То ясно показва, че тенденцията за модернизация е важна, но само когато тя се прилага в платежна система, в която има изградена система за минимизиране на рисковете.

ПРЕДМЕТАТ на изследването е *организираността на децентрализираните пазари*. Основните ЗАДАЧИ, които са поставени, са свързани с изясняването на особеностите на предмета на това изследване:

1. Анализ на научната литература по въпросите, свързани с развитие на децентрализираните платежни системи, базирани на криптовалути.
2. Анализиране на централизираните платежни системи и извеждане на основните принципи, функции и отговорности на централната банка.
3. Разкриване на същността на леджър технологията (DLT) - предимства, предизвикателства и приложения в съвременния финансов пазар.
4. Анализ на резултатите, свързани с организираността и развитието на децентрализираните пазари.

5. Проучване на рисковете, съпътстващи приложението на криптовалутите във финансовия пазар, което е в тясна взаимовръзка с началната политика на регулиране.

6. Емпирично изследване върху инвестиционните възможности на криптоиндекса CRIX чрез ARIMA модел. CRIX дава ясна представа за динамиката и развитието на 30-те най-ликвидни криптовалути и в този смисъл е барометър за измерване на пазара.

7. Провеждане на статистическо изследване, което е насочено към проучване на доверието на икономическите агенти към криптовалутите и тяхното приложение като форма на разплащане и инвестиции.

Монографичният труд е разделен на седем основни глави: в първата са изведени основните финансови понятия, с които се работи в този труд, както и се прави теоретичен обзор на използваната литература. Във втората глава се анализират инструментите за управление на съвременните платежни системи. В трета глава се проследяват историко-икономическите предпоставки за възникване на криптовалутите, тяхната същност, класификация и последиците от появата им върху съвременните финансови пазари. Четвъртата глава акцентира върху същността и предимствата на блокчейн технологията и децентрализираните пазари, както и тяхното приложение в съвременните платежни системи. Петата глава представя процеса на „добив“ на дигиталната валута *Bitcoin* и други подобни на него криптовалути. Шестата глава е насочена към рисковете и заплахите, които стимулират правителствените национални и международни институции да предприемат мерки за регулиране на криптопазара. Седмата глава предоставя заключителен анализ относно ролята и приложението на криптовалутите в съвременната финансова система, както и възможното бъдещо развитие на блокчейн технологията в платежните системи.

Основният извод, който се прави е, че потенциалът на криптовалутите не е същият, както на блокчейн технологията (DLT). Ясно трябва да се разграничи, че блоковата технология може да има различни приложения, които трябва да се изследват на финансовия пазар и в икономиката като цяло, докато криптовалутите биха запазили нивото си на риск, следствие на анонимността, която е основна тяхна характеристика, докато тя не се овладее. Защото, колкото по-голяма популярност набират криптовалутите, толкова по-голяма ще бъде правителствената и институционална намеса, което само по себе си би нарушило основната причина за създаването на криптовалутите – анонимността.

Постигнатите резултати в изследването съответстват на поставените задачи, а именно:

- Направен е анализ на достъпната по въпроса научна литература и като резултат в първа глава са изведени съответните заключения. Вследствие на анализиранията литература в цялостното изследване е разкрита актуалната и богата фактология, основана на световния опит от международната практика, свързана с централизираните и децентрализираните платежни системи. В резултат на това са направени изводи в подкрепа на хипотезата на изследването, които са свързани също с началната регулация на криптовалутите и с групирането на държавните политики за регулация и на законодателствата спрямо тях.

- Чрез разработването на критериална система за анализ и оценка на ефективността и сигурността на децентрализирания пазар е направена сравнителна характеристика на съществените особености между централизираните платежни системи и децентрализираните такива, като резултатите са представени в глава седма.

- Анализирани са предимствата на DLT, предизвикателствата и приложенията ѝ в съвременните платежни системи, като резултатите от анализа са представени в заключенията в пета и шеста глави.

- Реализирана е целта на изследването и е доказана хипотезата, а именно, че криптовалутите на това ниво на развитие са хаотичен и дезорганизиран пазар и не могат да функционират в условия на криза, защото нямат ефективни механизми да се справят с такава.

- С цел проучване на рисковете, свързани с криптовалутите, в шеста глава детайлно е представена многоаспектността на криптовалутите като предизвикателство пред регулаторните органи, а основните резултати са представени в заключението на глава шеста.

- Инвестиционните възможности на криптовалутите са изследвани в шеста глава, където е представен иконометричният модел ARIMA, чрез който се дава ясна представа на динамиката и развитието на криптоиндекса CRIX, който е барометър за измерване на пазара.

- В шеста глава е проведено емпирично изследване чрез статистически методи, в резултат на което е констатирана липсата на познания, както и липсата на интерес и активно участие на студентите по икономика (потенциални икономически агенти) на пазара на криптовалутите.

Основните приноси на това изследване са:

1. Разработването на критериална система за анализ и оценка на ефективността и сигурността на децентрализирания пазар.

2. В резултат на проведеното емпирично изследване е констатирана липсата на познания, на интерес и липсата на активно участие на студентите по икономика (потенциални икономически агенти) на пазара на криптовалюти.

3. Детайлно е представена многоаспектността на криптовалютите като предизвикателство пред регулаторните органи.

4. Доказана е хипотезата и е реализирана целта на изследването, а именно, че криптовалютите са хаотичен и дезорганизиран пазар и не могат да функционират в условия на криза, защото нямат ефективни механизми да се справят с такава.

5. Принос е и актуалната и богата фактология от международната практика, свързана с централизираните и децентрализираните платежни системи, с началната регулация на криптовалютите и групирането на държавните политики за регулация и на законодателствата спрямо тях. Принос е също и начинът, по който се разкрива и се систематизира световният опит.

Ключови думи: Криптовалюти, Bitcoin, блокчейн, платежни системи, дигитална революция, децентрализиран пазар, CRIX, ARIMA model

2. Танева Г., *Стратегии за хеджиране на риска на валутния пазар*, Пловдив, Fast Books Print, 2017, ISBN 978-619-236-073-3 (монография)

Икономическите агенти (индивидуални и институционални инвеститори) не са защитени от рисковете на валутния пазар, затова е важно последните да бъдат своевременно идентифицирани и управлявани. Чрез стратегиите за хеджиране, които варират според целите на инвеститорите, се намалява рискът от загуби и се управляват валутните им експозиции. Инвеститорите използват дериватни инструменти, за да хеджират риска, свързан с волатилността на валутните курсове. Основната цел на това изследване е да се анализират инструментите и стратегиите, чрез които инвеститорите могат да хеджират валутния риск. Предметът на изследването са стратегиите за хеджиране на рисковете на валутния пазар, като под стратегия се приема инструмент или техника, чрез които е възможно постигането на определени цели в условия на несигурност. Основните задачи, които са поставени, са свързани с проучването на особеностите на предмета на това изследване:

1. Разкриване на организационната структура на валутния пазар.
2. Идентифициране на рисковете на валутния пазар
3. Анализиране на стратегиите за управление на рисковете чрез различни методи, които са ключова предпоставка за превантивни действия срещу възможни кризисни състояния. Тези инструменти са дериватни контракти и определяне на позиции за вход и изход чрез техническия анализ и по-конкретно чрез индикаторите на техническия анализ, както и избор на най-добра стратегия за отделните времеви хоризонти за търговия.

Хеджирането е защитна стратегия, а не е стратегия, предназначена за генериране на нови и по-големи печалби. За да бъде ефективен процесът на хеджиране, е необходимо да бъдат съобразени и използвани съответните инструменти за управление на риска, целесъобразно и с оглед на конкретната ситуация, а не стереотипно. Резултатът от хеджирането трябва да е балансиран и общата позиция на инвеститора да е защитена от нови загуби. Дериватите имат ключова роля в управлението на риска на валутния пазар и след направеното сравнение между алтернативните инструменти за хеджиране, може да се заключи, че изборът на инвеститора относно инструмент за управление на риска зависи от компромиса риск – възвръщаемост, който може да поеме.

Ключови думи: деривати, хеджиране на риска, валутен фючърс, валутен форуърд, валутна опция, валутен суап, технически анализ, пазарни индикатори

2. УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИ ПОМАГАЛА, КНИГА ВЪРХУ ДОКТОРАТ

1. Танева Г., *Финансови пазари*, Пловдив, Fast Print Books, 2017, ISBN: 978-619-7312-88-1. (учебник)

В последните десетилетия финансовите пазари се очертават като една значима област в обществото, влияещо съществено върху неговото социално и икономическо развитие. Капиталовите и паричните пазари са дълбоко вплетени в структурата на обществото. От една страна, тяхното положително развитие или стагнация се отразява върху икономическото благосъстояние на обществото. Това очертава финансовите пазари като област с голяма актуалност, която всекидневно засяга не само поведението

на икономическите агенти и на правителствата, но и живота на обикновените граждани. Този тип пазари са свързани с лихвените проценти и с влиянието им върху депозитите, с възвръщаемостта от инвестициите, както и с политиките на интернационализация на компаниите.

Познаването на най-общите особености на капиталовите и паричните пазари е важна част от икономическата култура на едно общество и е съществена предпоставка за превантивни действия срещу финансови кризи. Подготовката на специалисти и експерти в тази област, обаче, предполага формиране на задълбочени теоретически и практически познания за съвременните процеси в тези пазари, както и за ефектите от промяната в тяхната конюнктура. Актуалността на тази проблематика наложи изготвянето на учебник за подготовка на студенти, който да им послужи не само в обучителния процес по дисциплините „Финансови пазари“ и „Фондови борси“, но и в намирането на отговори на някои по-сложни въпроси, свързани със съвременните тенденции в паричните и капиталовите пазари.

Ключови думи: финансови пазари, деривати, борсов и извънборсов пазар, паричен и капиталов пазар, криптовалюти.

2. Taneva G., *Les strategies d'internationalisation financiere de la Societe Generale en Bulgarie au XIX – XX siecle*, Plovdiv, Fast Books Print, 2019. ISBN 978-619-236-072-6. (книга върху докторат)

Основните аспекти на анализа в настоящия труд са свързани с навлизането на банковия капитал, географското разгръщане на финансовите сделки, конкурентоспособността на френската банкова група *Societe Generale* и нейното адаптиране към българския пазар. С цел да се изследва действителното влияние на френските капитали на българския пазар, трябва първо да се разгледа тяхната роля във финансирането на проекти в банковия сектор, базирайки се на геополитически анализи, на дипломатически взаимоотношения и междубанкова политика. Френското финансово влияние не е случайно и странично явление в българската история, а играе изключително важна роля, оставяйки следи, дори и в политическата и гражданската култура на страната. Финансовите отношения между българската държава и *Societe Generale* се развиват в края на XIX век според модела на взаимодействие «страна-кредитополучател и страна-заемодател». Изследването разкрива функцията на

френските финансови посредници, които увеличат активността и ангажиментите си на българския пазар, обслужвайки финансирането на балканския железопътен сектор, на банковата система, участвайки в консолидацията на българските финанси чрез отпускането на външни облигационни заеми. Резултатът от проучването е предоставянето на неизвестни за българските изследователи статистически данни за всички дейности и области на френска намеса и направен на тяхна основа финансов анализ. Той обхваща стратегията, механизмите на развитие на банковия пазар и влиянието на *Societe Generale* в процеса на либерализация и в учредяване на българската банкова система, стояща в основата на архитектурата на модерната икономика.

Ключови думи: история на Societe generale, френски банки в Bulgaria, български паричен пазар, история на българския финансов пазар

3. НАУЧНИ СТАТИИ, СТУДИИ И ДОКЛАДИ

- 1. Taneva G., *French investment banking and Bulgaria in the 1880s-1930s: Portfolio of skills and strategies*, in: Hubert Bonin & Carlo Brambilla (eds.), *Investment Banking History, National and Comparative Issues (19th-21st centuries)*, Bruxelles, P. I. E Peter Lang, 2014, pp. 381- 411
ISBN: 978-2-87574-115-8**

Еволюцията и организацията на френския финансов пазар позволява да се определи значението на френските банки, техните операции на фондовите и финансовите пазари и тяхната политика на интернационализация. Френските групи повлияват на българските финанси с организацията на фондовия пазар, осигурявайки финансиране за българския пазар в дългосрочен план, като инвестират индиректно (емисия и пласиране на облигации) или директно (дялове в компаниите за финансови и кредитни дружества). В изследването са анализирани техните стратегии и операции на паричните и капиталовите пазари, взаимоотношенията им с другите финансови институции.

Ключови думи: специализация на френските банковни групи, международни емисии на облигации, инвестиционни стратегии френските банковни групи, Финансова и бизнес история

2. **Танева Г., *Конкурентоспособността като фактор за постигане на устойчив икономически растеж*, Научни трудове на ПУ, Университетско издателство, 2012, сс. 98-120. ISSN: 1313-227X**

Глобализационните процеси и съпътстващите ги кризи водят до различни промени в относителните конкурентни позиции на отделните държави. Икономическите и финансовите кризи се свързват с понижаване на конкурентоспособността, вследствие на взаимобвързаността на националните икономики при либерализацията на пазарите. Световната икономика се променя и глобализира, с което се променя теоретичната и методологическата база на конкурентоспособността. Като се вземат предвид тези промени при изграждането на теоретичен модел, важно място заемат трансформациите в съвременните икономики, които позволяват по-пълен и цялостен анализ на конкурентоспособността и нейните индикатори. Целта на тази статия е да се изгради теоретичен модел за управление на конкурентоспособността, основан на анализ на основните показатели и взаимовръзките между тях, както и на методите за измерване на конкурентоспособността между тях.

Ключови думи: конкурентоспособност, устойчив икономически растеж

3. **Yosifov T., Taneva G., *Innovation Processes and Conditions for Financing Innovations in Bulgaria*, Trakia Journal of Sciences, Vol. 15, Suppl. 1, pp. 132-136, 2017, ISSN 1313-7069.**

Резюме: Оценката на иновационните процеси в страната трябва да се основава на контекста, в който икономиката ѝ се развива от 2009 г. От началото на този период до 2015 г. националната статистика отчита седма година, в която няма да бъде постигнат стабилен икономически растеж. Вътрешното потребление и инвестиционната активност остават ниски при липса на качествени нови бизнес проекти. В такива условия иновациите и развитието на предприемаческата дейност се развиват с изключително ниски темпове поради споменатите проблеми. Тази статия цели да представи анализ на иновационните процеси в страната, без да се впуска в дълбочината на основните проблеми, пред които са изправени иновативните предприятия в държавата.

Ключови думи: иновации, бизнес среда, рисков капитал

4. **Yosifov T., Taneva G., *A Model for Assessing Economic Risk in Financing Innovation Projects of Venture Capital Funds*, Journal of Economic Studies, Volume 27, Issue 4, 2018, ISSN: 0205-3292, pp. 146 – 161**

Резюме: В съдържателен аспект всяко бизнес начинание съдържа определена степен на риск, който включва както възможността от загуби, така и благоприятни възможности.

Оценката на риска дава възможност за неговото по-ефективно управление, което е предпоставка за избягване на нежелани и неочаквани събития, а в по-конкретен план, дава възможност за функционирането на предприятието в по-тесни граници на непредвидените разходи, освобождаването на ресурси за развитие на дейността, оценката на възможностите за изгодни инвестиции.

Целта на това изследване е да представи модел за оценка на икономическия риск, като използва някои методи, разработени от авторите. За да се постигне тази цел, авторите е приложил модела за оценка на риска на истински иновационен проект, свързан с производството на дроне, който е основен обект на изследване в настоящата студия.

Резултатите от проучването ще покажат практическата пригодност на представения модел. Прилагането на адаптивен модел за оценка на риска за иновационни проекти е важно условие за увеличаване на рисковото финансиране в България в контекста на необходимостта от повишаване на конкурентоспособността на българската икономика.

***Ключови думи:* икономически риск, оценка на риска на иновационни проект**

5. **Попчев И., Танева Г., *Криптовалути: енигма и реалност*, сп. Техносфера, брой. 1(39), 2018 г., стр. 37-44, ISSN: 1313-3861.**

В статията се изследва същността на криптовалутите, техните възможности и ограничения. Прави се класификация на криптовалутите според алгоритъма, на който се основават и оперативните им принципи и употреба. Разкрива се същността на блокчейна като технологична иновация и се представя методиката за осъществяване на разплащания с криптовалута.

Ключови думи: блокчейн, криптовалюти, Bitcoin, Четвърта индустриална революция

6. Попчев И., Танева Г., *Блокверига - нова икономика и рискове*, сп. Техносфера, брой 4(42), 2018 г., стр. 63-67, ISSN: 1313-3861.

В статията се разглежда появата на дигиталната революция и влиянието на криптовалутите в глобалния пазар. Анализират се основните рискове, свързани с търговията с криптовалюти, както и процесите на начална регулация в някои държави. Разкриват се предимствата на блокчейна и предизвикателствата, пред които са изправени финансовите институции и регулаторните органи.

Ключови думи: криптовалюти, Bitcoin, политики на регулация на криптовалутите, нова икономика

7. Танева Г., *Противоречивите ракурси при определяне на понятието и регулацията на криптовалутите*, Годишник на ФИСН, УИ „Паисий Хилендарски“, 2019, стр. 296-311, ISSN: 1313-227X.

Резюме: Криптовалутите са алтернативни платежни средства, чрез които могат да се закупуват стоки и услуги онлайн. Не са регламентирани и не се възприемат от икономическите агенти като легитимни, защото не са контролирани или подкрепени от правителствата. Предвид на това, че криптовалутите не отговарят на изискванията за фиатни пари, а се характеризират с бързо развитие и глобален характер, това принуждава правителствата да предприемат различни регулаторни мерки за намаляване на рисковете, свързани с тях. Необходимостта от приемане на нормативни мерки е с цел да се хеджира криптопазара, защото ако потребителите поемат големи рискове, които могат да доведат до спекулативни балони, то това би засегнало националните финансови системи. Противоречивото отношение към криптовалутите налага да се изяснят предпоставките за тази противоречивост, което е направено в настоящата статия.

Ключови думи: Cryptocurrency, Bitcoin, Blockchain, systems of payments, digital revolution

- 8. Танева Г., *Идеологическите парадигми в основата на криптовалутите*, Годишник на ФИСН, УИ „Паисий Хилендарски“, 2019, стр. 312-323, ISSN: 1313-227X.**

Резюме: Навлизането на криптовалутите на пазара променя традиционните концепции за прехвърляне на стойност. Този процес се поражда от редица социално-икономически предпоставки и идеологически парадигми, които са пряко свързани със същността и начина на функциониране на дигиталните валути. В това изследване се представят основните елементи от дигиталната иновация, идейно-историческите аспекти на криптовалутите и класификацията им в зависимост от приложението и начина им на функциониране.

Ключови думи: *криптовалути, Bitcoin, дигитална революция, либертарианци, cypherpunks*

- 9. Танева Г., *Анализ и прогнозиране на криптопазара чрез ARIMA модел*, сп. Икономическа мисъл, брой 4, 2019. ISSN 0013-2993.**

Резюме: Целта на изследването е да бъде анализиран инвестиционният потенциал на криптопазара чрез анализ на факторите, водещи до резки колебания и да се прогнозира неговата волатилност чрез индекса CRIX. Индексът е динамичен и на всеки три месеца неговата структура се променя, което предоставя пълна информация за волатилността на криптопазара. CRIX включва най-ликвидните криптовалути, което го прави представителен индикатор за криптопазара и надежден показател по отношение на изграждането на бъдещи пазарни прогнози. В изследването е използван методът за прогнозиране на динамични редове ARIMA, който е барометър за пазара на криптовалути. За целите на настоящото проучване е проследена месечната цена на CRIX [<http://thecrix.de/>] за периода януари 2015 г. - януари 2019 г. Обработката на данните и прогнозирането им се извършват с помощта на Gretl.

Ключови думи: *криптовалути, децентрализиран пазар, CRIX, ARIMA model.*

III. АВТОРЕФЕРАТ И НАУЧНИ ТРУДОВЕ, КОИТО СА ЧАСТИ ОТ ДИСЕРТАЦИЯТА И НЕ ПОДЛЕЖАТ НА РЕЦЕНЗИРАНЕ

1. **Танева Г., *Френските банкови групи и финансирането на българския пазар (1880-1947)*, Автореферат на дисертационен труд за признаване на образователна и научна степен „доктор“, УИ „П. Хилендарски“, Пловдив, 2011.**

Резюме: Банковите групи заемат важно място в историята с тяхната структура и с влиянието си върху икономическия растеж и социалната организация на една държава. Те се интегрират на даден пазар с цел насърчаване на развитието му чрез портфейл от разнообразни експертни знания и ноу-хау. Изследването е посветено на развитието на инвестиционните банки (*investment banks*) и финансовата дейност на търговските банки в България и акцентира върху ролята и влиянието на финансовите групи, на първо място във формирането на българската държава, след това в нейната институционална реорганизация. В този контекст, изследването е посветено на специализацията на инвестиционните банки на българския пазар, като целта е да се проучи тяхната роля и влияние в процеса на създаване на българската държава, нейната институционална реорганизация, както и в създаването и модернизирането на банковата структура и финанси. Дисертационният труд е посветен на паричните и финансовите проблеми в историческото развитие на българския финансов пазар и разглежда в детайли дейността и специализацията на френските банки, които имат широки и многостранни интереси в България в периода 1880-1947.

Дисертационният труд се състои от 498 страници, като в структурно отношение дисертацията е от пет части (19 глави), изводи и резюме. Тя съдържа 5 карти, 98 таблици, 19 графики. Библиографията съдържа литературни източници, студии и архивни документи от български и френски архиви. *Български архиви* - четири тома сборници на български език с архивни документи, издадени от Главно управление на архивите при МС на България и БНБ, годишните отчети на БНБ от 1884 г. до 1947 г. и редица други периодични и непериодични издания като алманаси и нормативни актове за периода 1879-1947 г. *Френски архиви* - 26 папки с документи от *Société générale*, Париж, 209 документа от Архивите на *BNP Paribas*, Париж, 49 броя архивни документи от Архивите на *Crédit lyonnais*, Париж, 69 броя архивни документи от Архивите на *Banque de France*. В библиографията са използвани общо 442 литературни източника (от които 117 на български език, 100 на английски и 225 на френски), разпределени тематично и по година на издаване. Направен е щателен анализ в исторически план на

социалната, икономическата, политическата, финансовата и международната ситуации, които представляват съответния исторически контекст, в който действат френските банкови групи в България. Реконструира се в исторически аспект процесът на навлизане, ролята и функциите на френските банкови групи в България и се очертава техният принос за българската държава – дава се нова историческа светлина върху френската финансова интернационализация. Създават се авторски критерии за социално-икономически анализ, в резултат на които се правят нови, различни досега от установените изводи. Тези критерии могат да се универсализират и така да се прилагат за анализ на финансовите отношения и между други държави. Разкрива се и се доказва, че в България липса империализъм в класическия му вид. Аргументът е, че големите гаранции и високите лихви са средство за защита на френските капитали, инвестирани на българския рисков пазар, което е причина за стремеж към по-голяма рентабилност. Мотивите на френските групи и предприемачи са да се инвестира в една неразработена пазарна ниша с цел да се развие банковият и индустриалният български пазар, с което да се спечели икономическа и финансова позиция на самия пазар.

Ключови думи: френско влияние в България, български паричен пазар, история на българския финансов пазар, френски банкови консорциуми, облигационни заеми на българските правителства, кредитна и депозитна политика на БНБ, история на паричните емисии, външните заеми на България, българските финанси в междувоенния период

2. Танева Г., *Историческият анализ като фактор в професионалната подготовка на студентите по финанси, Международната научна конференция, Китев 2 – 6 септември 2013 г. ISBN: 978-954-403-6.*

Резюме: Целта на това изследване е да представи учебната дисциплина „Международна финансова и бизнес история“, свързана с анализ на международните финанси в историческия план и да обясни защо това въвеждането и изучаването ѝ е препоръчително за студентите, следващи в специалността „Финанси“. Една от целите на обучението е развитието на способността за аналитичност и за извеждане на логични заключения и обобщения. Историческият подход се използва за научното познание на факти и тяхното класифициране по групи явления и представлява подходящ метод за изучаване на природата на тези факти и тенденциите, които те разкриват. Изследването

е направено в резултат на въвеждането на дисциплината „Международна финансова и бизнес история“ в учебния процес, с която се цели да се развие у студентите умение за исторически анализ за разкриване на финансови закономерности в общественото развитие.

Ключови думи: *международна финансова и бизнес история, исторически анализ, обучение на студентите по финанси*

- 3. Taneva G., *Difficulties in the Internationalization of Multinational Enterprises - Transnational M&A and Investments GreenField?, Times of Uncertainty and Risks: Possibilities and Perspectives for Development*, Int. Scientific Conference, Faculty of Economic and Social Sciences, University of Plovdiv, 2014. ISSN: 1313-227X.**

В края на XX век пазарните структури са доминирани от малки и средни предприятия, но съвременната епоха ясно подчерта важната роля на транснационалните компании. Трансграничните сделки са по-чувствителни и са изправени пред редица трудности в сравнение с операциите на националния пазар - главно поради културни, социално-политически, икономически и финансови различия. Процесът на интернационализация на мултинационалните компании включва избора на различни стратегии, които са изключително важни за бъдещото развитие на целевия пазар. Типична дилема, с която се сблъскват компаниите, е дали да създаде ново дъщерно дружество - така наречения тип „*GreenField*“, или да се съсредоточи върху сливания и придобивания, за да създаде стратегически съюзи с компании, работещи на целевия пазар. Тази статия поставя акцент върху трудностите, с които се сблъскват мултинационалните компании при избора на *GreenField* или M&A начина на приближаване към нови пазари.

Ключови думи: *интернационализация, мултинационални компании, сливания и придобивания, инвестиции GreenField*

- 4. Taneva G., *Convergence Mechanisms of the French Banking Groups and their Impact on the Bulgarian Money Market at the Turn of the 20th Century*, European Association for Banking and Financial History, Bulletin 2009/1, pp. 16-20.**

Капиталовите движения са по-интензивни до Първата световна война и водят до интензивни отношения между нациите. Разширяването на международните сделки не е само проект, но и истинско предизвикателство за финансовото развитие на държавите. В този смисъл френските банкови групи заемат значително място в българската история, поради тяхната структура и влияние върху социалната организация. Проучването на инвестиционните банки предполага разглеждане на ролята и влиянието на финансовите групи, най-напред при формирането на институционалната организация на България, а след това и тяхното влияние в инвестициите *GreenField*, сливания и придобивания, както и облигационните заеми, сключвани с българските правителства.

Ключови думи: Български паричен пазар, Френски банкови групи в България, Български финансови реорганизации, История на българския финансов пазар